

LIETUVOS PROJEKTAVIMO ĮMONIŲ ASOCIACIJA

A. Goštauto g. 8-312, LT-01108 Vilnius, Tel. +370 52 31 24 54, Mob. +370 620 12707,
El. p.: lpia@lacc.lt; www.lacc.lt

NARYS

LR Vyriausybės kancelieriui

Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius

El. paštas: Alminas.Maciulis@lrv.lt, LRVkanceliarija@lrv.lt

2015 m. rugpjūčio 28 d. Nr. E-7

Viešųjų pirkimų tarnybai

Kareivių g. 1, LT-08221 Vilnius

El. paštas: info@vpt.lt, Diana.Vilyte@vpt.lt

LR konkurencijos tarybai

Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius

El. paštas: taryba@kt.gov.lt, Sarunas.Keserauskas@kt.gov.lt

LR susisiekimo ministerijai

Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius

El. paštas: sumin@sumin.lt, eministras@sumin.lt

Transporto investicijų direkcijai prie Susisiekimo ministerijos

Gedimino per. 60, LT-01110 Vilnius

El. paštas: tid@tid.lt

LR Aplinkos ministerijai

A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius

El. paštas: info@am.lt

KOPIJA:

AB „Lietuvos geležinkeliai“

Mindaugo g. 12, LT-03603 Vilnius

El. paštas: lgkanc@litrail.lt, S.Dailydka@litrail.lt

LIETUVOS PROJEKTAVIMO ĮMONIŲ ASOCIACIJOS

PRAŠYMAS

Imtis priemonių užkertant kelią AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimam piktnaudžiavimui viešuosiuose pirkimuose, ribojančiam konkurenciją ir galimybes dalyvauti projektavimo, statinio projekto vykdymo priežiūros bei statybos techninės priežiūros paslaugų teikėjams, bei sudarančiam sąlygas neracionaliam biudžeto lėšų naudojimui

Šiuo raštu į Jus kreipiasi Lietuvos projektavimo įmonių asociacija (**Asociacija**), vienijanti daugelį projektavimo paslaugas teikiančių Lietuvos bendrovių. Veikdami projektavimo paslaugas teikiančių bendrovių vardu, norėtume išreikšti susirūpinimą bei nerimą dėl AB „Lietuvos geležinkeliai“ (**LG**) vykdomų statinio projektavimo, projekto vykdymo priežiūros bei statybos techninės priežiūros paslaugų viešųjų pirkimų, ypatingai dėl kartu su pirkimo dokumentais pateikiamų LG vienašališkai parengtų pirkimo sutarčių sąlygų pagrįstumo bei teisėtumo.

Pastebėtina, kad su kiekvienu nauju LG projektavimo, projekto vykdymo priežiūros ir statybos techninės priežiūros pirkimu LG teikia vis griežtesnes sutarčių sąlygas, visas nuostatas formuluojant tik taip, kad paslaugų teikėjai būtų iš esmės diskriminuojami. Būsimų tokų sutarčių vykdytojų (projektuotojų, statinio projekto vykdymo priežiūros ar statybos techninės priežiūros paslaugų teikėjų) verslo bei profesiniai interesai yra visiškai ignoruojami. LG sutartyse vienašališkai įtvirtina itin plačią, beveik neribotą paslaugų teikėjų ir jų draudikų atsakomybę, „drakoniško“ dydžio netesybas, atsiskaitymo neapibrėžtumą ir visas kitas įmanomai nepalankias sąlygas kitai pusei – LG kontrahentams. Iš paslaugų teikėjų reikalaujama iš anksto prisiimti kaltę už bet kokius nesklandumus projektuose ir riziką dėl visų įmanomų (susijusių ir nesusijusių) LG nuostolių, kurių dydis galėtų sudaryti sumas, virsijančias daugelio rinkos žaidėjų kelių metų apyvartą. Išankstinių patvirtinimai ir sutikimai atlyginti visus nuostolius, pripažinti įvairius neribotus vienašalius įskaitymus iš LG pusės veda prie to, kad apskritai yra ribojamos paslaugų teikėjų galimybės ginti savo teisėtus interesus. Pasirašius tokias sutartis paslaugų teikėjų galimybės pasinaudoti konstitucinėmis teisėmis į efektyvią teisminę gynybą būtų neigyvendinamos. Faktiškai yra reikalaujama sutikti su tuo, kad LG viską spręs vienašališkai. Jeigu LG išreikš norą, tai net ir tinkamai paslaugas suteikęs subjektas gali likti be priklausančio atlyginimo – ir visa tai formaliai būtų teisėta, nes taip „susitarta“.

Tokia situacija LG vykdomuose pirkimuose kelią labai didelį nerimą visoms Lietuvos (ir net Lietuvos) projektavimo bendrovėms ir kitiems tiekėjams bei priverčia susimąstyti net didžiausius rinkos žaidėjus, jau neminint mažųjų, apie nedalyvavimą LG pirkimuose dėl visiškai neapibrėžtos verslo rizikos. Kita vertus, daugelis paslaugų teikėjų yra priversti „sutikti“ su bet kokiomis sutarčių sąlygomis, nes, kaip žinoma, LG yra bene didžiausias atitinkamų paslaugų užsakovas, monopolininkas atitinkamose srityse.

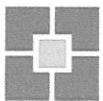
Asociacijos nariai ne kartą mėgino vesti derybas su LG dėl abiejų šalių interesus labiau atitinkančių sutarčių sąlygų, teikė įvairius prašymus dėl sutarčių sąlygų patikslinimo / paaiškinimo, pretenzijas ir kt., situacija ne tik išliko nepakitusi, bet su kiekvienu nauju LG pirkimu vis blogėja.

Atsižvelgdami į tai, prašome Jūsų atkreipti dėmesį į naujausius LG vykdomus tarptautinės vertės ir taip pat supaprastintus viešuosius pirkimus (bendrai – **Pirkimai**), t. y.:

- projekto „*Ruožo Kaišiadorys-Radviliškis“ elektrifikavimas*“ projektavimo ir statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų viešasis pirkimas atviro konkurso būdu (2015/MO-1.9). Pirkimas CVP IS buvo paskelbtas 2015 m. rugpjūčio 18 d., Nr. 166551 (**Pirkimas I**);
- projekto „*Šiauliai-Radviliškis atkarpos modernizacija ir elektrifikacija, I etapas*“ projektavimo ir statinio projekto vykdymo priežiūros viešasis pirkimas atviro konkurso būdu (2015/MO-7.10). Pirkimas CVP IS buvo paskelbtas 2015 m. rugpjūčio 18 d., Nr. 166550 (**Pirkimas II**);
- projekto „*IXB koridoriaus Vilniaus aplinkkelio Pušynas-Paneriai antrojo kelio statyba*“ rangos darbų techninės priežiūros viešasis pirkimas atviro konkurso būdu (2015/MO-1.8). Šis pirkimas CVP IS buvo paskelbtas 2015 m. rugpjūčio 4 d., Nr. 166173 (**Pirkimas III**);
- techninio projekto „*Administracinių pastato 1B2b techninio aptarnavimo centro 2P1b rekonstravimas*“ Pirkimo objekto kodas 71320000, paslaugų kategorija A12 (**Pirkimas IV**);

Šiuose Pirkimuose LG nustatytos statinio projektavimo, projekto vykdymo priežiūros ir statybos techninės priežiūros sąlygos yra absolūciai neatitinkančios įprastos verslo praktikos tokų paslaugų teikimo rinkose, iš esmės varžo potencialių tiekėjų galimybes dalyvauti šiuose Pirkimuose bei pateikti konkurencingus ir patrauklius kainos pasiūlymus užsakovui LG, nėra suderinamos tiek su pamatiniais viešųjų pirkimų principais, tiek su viešųjų pirkimų tikslu – racionaliu biudžeto lėšų naudojimu (Viešųjų pirkimų įstatymo (VPI) 3 str.).

Ypatingai norėtume atkreipti Jūsų dėmesį į toliau aptariamas Pirkimuose LG vienašališkai nustatytas sutarčių sąlygas bei jų nepagrįstumą (tokių yra ir gerokai daugiau, bet dėl rašto koncentracijos visų neaptarinėjame bei teikiame pastebėjimus dėl esminių aspektų):

1. DĖL PROJEKTUOTOJO ATSAKOMYBĖS

Pirkimuose I-III LG vienašališkai paskelbtų projektavimo, statinio projekto vykdymo priežiūros bei statybos techninės priežiūros paslaugų sutarčių¹ sąlygos apibrėžia paslaugų teikėjo atsakomybę, *inter alia*, taip:

- (A) „<...> Projektuotojas atsakingai patvirtino, kad laimėjės Užsakovo skelbiamą Konkursą, įsipareigoja Užsakovui, nesumažinant ir neapribojant savo kaip Projektuotojo atsakomybės už tinkamą būsimos Projektavimo sutarties vykdymą, atlyginti visus Užsakovo nuostolius (tame tarpe ir papildomus mokėjimus suprojektuoto objekto statybos darbų rangovams), kurie bus patirti dėl to, kad Užsakovas turės mokėti būsimiems statybos darbų rangovams už papildomai atliktus darbus, kurie dėl Projektuotojo kaltės nebuvu numatyti Projekte ar atskirose jo sudedamosiose dalyse. Šalys sutaria, jog Užsakovo papildomais nuostoliais bus laikoma visų papildomai atliktų darbų, kurie nebuvu numatyti Projekte ar atskirose jo sudedamosiose dalyse, kaina. Projektuotojas taip pat įsipareigoja atlyginti bet kokią kitą dėl projektavimo klaidų Užsakovo patirtą žalą, iškaitant, bet neapsiribojant žalą, patirtą dėl pritaikytų finansinių korekcijų, Užsakovui paskirtų baudų ir t.t.“ (projektavimo sutarčių sąlygų 3.4 p.);
- (B) „<...> Projektuotojas įsipareigoja atlyginti visus Užsakovo nuostolius (tame tarpe ir papildomus mokėjimus suprojektuoto objekto statybos darbų rangovams), kurie bus patirti dėl to, kad Užsakovas turės atlyginti statybos darbų rangovams už papildomai atliktus darbus, kurie dėl Projektuotojo kaltės nebuvu numatyti Projekte ar atskirose jo sudedamosiose dalyse. Šalys sutaria, jog Užsakovo papildomais nuostoliais bus laikoma visų papildomai atliktų darbų, kurie nebuvu numatyti Projekte ar atskirose jo sudedamosiose dalyse, kaina. Projektuotojas taip pat įsipareigoja atlyginti bet kokią kitą dėl projektavimo klaidų Užsakovo patirtą žalą, iškaitant, bet neapsiribojant žalą, patirtą dėl pritaikytų finansinių korekcijų, Užsakovui paskirtų baudų ir t.t.“ (projektavimo sutarčių sąlygų 10.2 p.);
- (C) „Finansavimo (viso ar dalies) iš Europos Sajungos fondų ir/ar CEF programos (ar valstybės biudžeto lėšomis, jei bus skirtas) praradimas, kurį sąlygojo netinkamas ir ne laiku suteiktos Projektuotojo paslaugos, yra laikoma žala Užsakovui, kurią privalo atlyginti Projektuotojas, ir jos dydis yra lygus prarasto finansavimo dydžiui, iškaitant netesybas (delspinigius ir baudas), kurias Užsakovui tektų sumokėti Europos Sajungos finansinės paramos panaudojimą kontroliuojančioms institucijoms, jeigu finansavimas buvo prarastas dėl nuo Tiekiėjo priklausančių aplinkybių. Projektuotojas patvirtina, kad šis Užsakovo reikalavimas yra pagristas ir įsipareigoja ne ginčo tvarka sumokėti šią sumą Užsakovui“ (projektavimo sutarčių sąlygų 21.3 p. arba projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių sąlygų 10.7 p.);
- (D) „Finansavimo iš Europos Sajungos struktūrinių fondų (ar valstybės biudžeto lėšomis, jei bus skirtas) praradimas, kurį sąlygojo netinkamas ir nesavalaikis Tiekiėjo Sutarties vykdymas yra laikoma žala Užsakovui, kurią privalo atlyginti Tiekiėjas, ir jos dydis yra lygus prarasto finansavimo dydžiui. Tiekiėjas patvirtina, kad šis Užsakovo reikalavimas yra pagristas ir įsipareigoja ne ginčo tvarka sumokėti šią Sumą Užsakovui“ (statybos techninės priežiūros sutarties sąlygų 21.3 p.).

Iš aukščiau aptartų sutarčių sąlygų galima matyti, jog LG Pirkimuose I-III įtvirtina paslaugų teikėjo atsakomybę, be kita ko, už: i) papildomus rangos darbus, nenumatytais techniniame projekte, ir ii) ES ir (arba) nacionalinių institucijų skiriamo finansavimo praradimą. Šiomis sutarties sąlygomis paslaugų teikėjai yra įpareigojami padengti net visą papildomų rangos darbų kainą ir (arba) LG prarasto finansavimo dydį. Toliau aptartinas šių sąlygų nepagrįstumas plačiau.

¹ Pirkimuose I-II projektavimo sutarčių sąlygos yra pateiktos Pirkimo I-II dokumentų prieduose Nr. 7, o projekto vykdymo priežiūros sutarčių sąlygos yra pateiktos Pirkimo I-II dokumentų prieduose Nr. 8. Pirkime III techninės priežiūros sutartis yra pateikta Pirkimo III dokumentų priedu Nr. 7.

1.1. Dėl paslaugų teikėjų atsakomybės už papildomus darbus, nenumatytius techniniame projekte

Asociacijos įsitikinimu, LG paskelbtose projektavimo sutarčių sąlygose (t. y. sąlygų 3.4 ir 10.2 p.) statybos darbų rangovams mokėtinės sumas už jų papildomai atliktus darbus, kurie projektuotojų nebuvu numeratyti techniniame projekte ir to pasėkoje neįtraukti sudarant statybos darbų sutartis su rangovais, visiškai nepagrįstai įvardija kaip LG nuostolius bei be pagrindo vienašališkai nustatytomis projektavimo sutarčių sąlygomis reikalauja projektuotojus įsipareigoti juos apmokėti, t. y. padengti net visą tokį papildomų darbų kainą.

LG nori numatyti atsakomybę už bet kokius vėlesnius pakeitimus, nors nei Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (**CK**), nei, kiek žinoma Asociacijai kitose šalyse, tokia projektuotojo atsakomybė nėra reglamentuota. To nepatvirtina ir teismai (net tose bylose, kurias yra pradėjusi LG). Suprantama, kad tam tikrū vėlesnių projekto korekcijų, žiūrint objektyviai, negali nepasitaikyti, kai kalbame apie sudėtingus statybų procesus. Nesuprantama, kodėl LG reikalauja didesnės projektuotojo atsakomybės nei projektuotojas gali prisiminti (suvaldyti, užtikrinti ir t.t.).

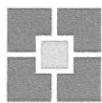
Be to, tam tikros vėlesnės projekto (darbų apimtims) korekcijos bet kuriuo atveju iš esmės nieko nekeičia. Neprisklausomai nuo aplinkybės, ar tam tikri darbai buvo (ne)numatyti techniniame projekte, visi būtini statybos darbai turėti būti atlkti tam, kad statybos darbų rezultatas būtų užbaigtas. Statybos darbai, kurie bet kuriuo atveju yra (turi būti) atlktini, LG projektavimo sutarčių sąlygose nepagrįstai įvardijami LG „nuostoliais“, kuriuos neva turi apmokėti projektuotojai (CK 6.249 str.). Vien tik tai, kad dėl paprasčiausio negalimumo numatyti (toje stadijoje) ar net galimos projektuotojų klaidos dalis darbų nebūtų suplanuoti sudarant statybos darbų sutartis, nereiškia, kad papildomų darbų kaina gali būti laikytina LG nuostoliais bei juos visa apimtimi neva turi padengti projektuotojai.

Aptariamų papildomų darbų įvardijimas „nuostoliais“ ir projektavimo sutarčių sąlygose numatyta LG teisė reikalauti projektuotoją apmokėti visą tokį papildomų darbų kainą LG *de facto* suteikia galimybes gauti ne tik išlaidų atlyginimą už papildomų medžiagų įsigijimą, sumontavimą ir (arba) statybos darbus, tačiau ir papildomų statybos darbų rezultatą – objektą, valdomą LG. Tokios sutartinės nuostatos iš esmės suteikia LG galimybę visiškai nepagrįstai praturtėti projektuotojo sąskaita bei nėra suderinamos su perkančiųjų organizacijų, tame tarpe ir LG, pareiga laikytis proporcijumo principo (VPĮ 3 str. 1 d.), o taip pat ir su nuostolių esme bei prasme (CK 6.249 str.).

LG paskelbtomis projektavimo sutarčių sąlygomis reikalauja projektuotoją įsipareigoti apmokėti visus papildomus darbus, kurie nebuvu įtraukti į techninį projektą. Tokiomis sąlygomis iš esmės yra reikalaujama įsipareigoti apmokėti net ir tuos papildomus darbus, kurie net nebuvu būtini užbaigtai LG siekiama statybos darbų rezultatą. Be kita to, pagal tokią sąlyga netgi neesminė projektuotojo kaima galėtų lemti papildomų darbų būtinumą ir pareigą juos atlyginti. Projektavimo sutarčių sąlygose nėra pabrėžiamas papildomų darbų būtinumas, reikalingumas, neišvengiamumas ir t. t. Tokios LG įtvirtinamos sutartinės nuostatos akivaizdžiai nėra suderinamos su proporcijumo principu (VPĮ 3 str. 1 d.), o taip pat joms trūksta išsamumo, aiškumo ir tikslumo (VPĮ 24 str. 9 d.).

Svarbu pastebeti, jog reikalavimas atsakyti už techniniame projekte nenumatytius darbus ir juos visa apimtimi apmokėti niekaip nėra suderinamas su racionaliu biudžeto lėšų panaudojimo tikslu (VPĮ 3 str. 2 d.). Tokia projektuotojų atsakomybės apimtis draudikų net nėra draudžiama – ne tik, kad privalomuoju statinio projektuotojo civilinės atsakomybės draudimu², bet ir savanoriškuoju. Draudikai kategoriskai

² Vadovaujantis Statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos banko valdybos 2012 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 03-225, draudimo apsauga projektuotojams negalioja tuo atveju, kuomet dėl sutarties neįvykdymo arba netinkamo įvykdymo nustatyta draudėjo civilinė atsakomybė viršija Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytą atsakomybę (Statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklę 15.10 p.). Šiuo atveju LG projektavimo sutarčių sąlygose numatyta projektuotojo atsakomybė viršija įstatymų reglamentuojamas civilinės atsakomybės apimtį.

atsisako apdrausti tokią projektuotojų civilinę atsakomybę. Tai itin reikšmingai įtakoja tiekėjų užsakovui LG siūlomą projektavimo paslaugų kainą. Projektuotojai, neturėdami galimybės apdrausti savo atsakomybę visa apimtimi, papildomų darbų apmokėjimo riziką įskaičiuoja į projektavimo paslaugų kainą. Tai reiškia, jog LG dėl projektavimo sutartyse nepagrįstai įtvirtinamos projektuotojų pareigos apmokėti techniniame projekte nenumatytais papildomus darbus, išigya projektavimo paslaugas ženkliai didesnėmis nei rinkos kainomis, t. y. ženkliai permoka už perkamas projektavimo paslaugas dėl tiekėjams perkeliamas neproporcingos rizikos. Taikant tokią atsakomybę, projektuotojai neturi realių galimybių apriboti savo verslo riziką bei, bent kartą pareikalavus apmokėti papildomus statybos darbus, jie galėtų būti privedti net prie bankroto.

Be visa ko, nei vienas protinges, apdairus, gerai informuotas ir netgi ilgą laiką rinkoje veikiantis projektuotojas pagal LG pateiktas projektavimo sutarčių sąlygas negali tiksliai įvertinti jų atžvilgiu taikytinos atsakomybės apimties (ribų). Projektuotojai negali tiksliai numatyti, kokio dydžio lėšos gali būti naudojamos papildomoms medžiagoms išsigti ar, juo labiau, statybos darbams atliliki. Projektuotojai taip pat negali prognozuoti, kas konkretiai atliks LG reikalaujamus darbus, kokios būtent bus perkamos papildomos medžiagos, ar šie darbai (medžiagos) bus perkami už racionalią kainą, ar priklausys išimtinai nuo trečiųjų asmenų ar LG diskrecijos. Dėl šios priežasties projektuotojai tokią sutarties vykdymo riziką gali suprasti ir apskaičiuoti skirtingai, priklausomai nuo to, kokią rizikos dalį kickvienas projektuotojas yra pasiruošęs prisimti (pavyzdžiui, tam tikri tiekėjai gali jos apskritai neįskaičiuoti į teikiamo pasiūlymo kainą). Tuo tarpu LG neturės realių galimybių patikrinti tokios rizikos dalį tiekėjo pasiūlyme nurodytoje kainoje, vertindama pasiūlymus mažiausios kainos kriterijumi. Dėl šios priežasties LG neišvengiamai susidurs su nepalyginamų pasiūlymų vertinimu, kuris negali būti laikomas skaidriu, objektyviu bei atitinkančiu pamatinius viešujų pirkimų principus (VPĮ 3 str. 1 d.).

Asociacijos nuomone, projektuotojų civilinė atsakomybė turėtų būti nustatyta remiantis CK 6.703 str. 1 d. nuostatomis, pagal kurias projektuotojas atsako už netinkamą techninių dokumentų parengimą, taip pat už statinio statybos darbų perdirbimą dėl netinkamai atliku projektavimo darbų arba netinkamai parengtų techninių dokumentų bei už darbų (documentų) trūkumus, kurie buvo nustatyti darbų pagal parengtus techninius dokumentus vykdymo metu ar naudojant šių darbų pagrindu sukurtą objektą. Mūsų žiniomis, iš esmės visos perkančiosios organizacijos, išskyrus LG, apibrėžia projektuotojų civilinę atsakomybę privalomojo civilinės atsakomybės draudimo ribose bei didesnių keblumų praktikoje dėl to nekyla.

Statybos darbų vykdymo metu paaiškėjus papildomų darbų, neįtrauktu į techninį projektą, poreikiui projektuotojai turėtų ištaisyti tokius techninių dokumentų trūkumus. O tuo tarpu papildomų darbų apmokėjimo rangovams klausimas turėtų būti sprendžiamas placiai naudotinu užsakovo rezervu³ (t. y. statytojo (užsakovo) iš anksto nenumatyta išlaidų sumos paskaičiavimu) ir (arba) kitomis biudžeto planavimo priemonėmis.

1.2. Dėl paslaugų teikėjo atsakomybės už prarastą ES ir/ar nacionalinių institucijų finansavimą

Asociacijos įsitikinimu, LG vienašališkai nustatyti projektavimo sutarčių sąlygų 21.3 p., projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių sąlygų 10.7 p. ir (arba) statybos techninės priežiūros sutarties sąlygų 21.3 p. visiškai nepagrįstai reikalauja paslaugų teikėjus įsipareigoti atlyginti LG prarastą finansavimą iš ES struktūrinių fondų ar kitų šaltinių bei patirtais nuostoliais laiko net visą praprasto finansavimo dydį

³ Užsakovo rezervas įtvirtinamas statybos techniniame reglamente STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“ ir kituose teisės aktuose, tame tarpe ir Aplinkos ministerijos rekomendacijose dėl statinių statybos skaičiuojamų kainų nustatymo bei FIDIC Užsakovo suprojektuotų statybos ir inžinerinių darbų statybos sutarties sąlygose (FIDIC Raudonoji knyga).

(įskaitant netesybas, jei šias LG tektų sumokėti ES finansinės paramos panaudojimą kontroliuojančioms institucijoms).

Šiai nuostatai itin trūksta aiškumo ir apibrėžtumo, kas nėra suderinama su perkančių organizacijų, tame tarpe ir LG, pareiga parengti viešųjų pirkimų dokumentus tikslius, aiškius bei be dviprasmybių (VPĮ 24 str. 9 d.).

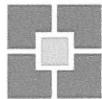
Iš projektavimo sutarčių sąlygų 21.3 p., projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių sąlygų 10.7 p. ir statybos techninės priežiūros sutarties sąlygų 21.3 p. iš esmės nėra aišku, ar šiai punktais siekiama įtvirtinti paslaugų teikėjų pareigą „padengti“ užsakovui LG net prarastą finansavimą pagal techninį projektą vykdomiems statybos darbams, ar prarastas sumas tik projektavimo, projekto vykdymo priežiūros ir (arba) statybos techninės priežiūros finansavimui pagal atitinkamas paslaugų teikimo sutartis. Be to, aptariamų paslaugų sutarčių sąlygoose aprašomas finansavimo praradimas, t. y. jau skirto finansavimo praradimas. Todėl būtų galima manyti, kad finansavimo praradimas šių punktų prasme, jei vadovautis LG logika, galėtų būti tik tokios lėšos, kurios jau buvo skirtos, bet dėl paslaugų teikėjo kaltės nebuvo LG faktiškai gautos ir t. t. Tačiau vėlgi iš aptariamų sutarčių sąlygų tai nėra aišku bei pastarieji punktai gali būti interpretuojami dviprasmiškai.

Dėl tokų neaiškių bei dviprasmiškų sutarčių sąlygų įtvirtinimo, kaip ir papildomų statybos darbų apmokėjimo atveju, paslaugų teikėjai sutarties vykdymo riziką gali suprasti ir apskaičiuoti skirtingai, priklausomai nuo to, kokią rizikos dalį kiekvienas teikėjas yra pasiruošęs prisiimti (pavyzdžiui, tam tikri tiekėjai gali jos apskritai neįskaičiuoti į teikiamo pasiūlymo kainą). Tuo tarpu LG neturės realių galimybų patikrinti tokios rizikos dalį tiekėjo pasiūlyme nurodytoje kainoje, vertindama pasiūlymus mažiausios kainos kriterijumi. Dėl šios priežasties LG neišvengiamai susidurs su nepalyginamų pasiūlymų vertinimu, kuris negali būti laikomas skaidriu, objektyviu bei atitinkančiu pamatinius viešųjų pirkimų principus (VPĮ 3 str. 1 d.). LG siekis paslaugų teikėjus įpareigoti atlyginti visą prarastą finansavimą taip pat nesuderinamas su racionaliu biudžeto lėšų panaudojimo tikslu (VPĮ 3 str. 2 d.) – paslaugų teikėjai tokią riziką įskaičiuoja į projektavimo paslaugų kainą.

Finansavimo praradimo įvardijimas „nuostoliais“ ir sutarčių sąlygoose numatyta LG teisė reikalauti paslaugų teikėjus apmokėti visą prarastą finansavimo dydį, kaip ir papildomų darbų apmokėjimo atveju, LG *de facto* suteikia galimybes gauti ne tik išlaidų atlyginimą už tam tikrų paslaugų įsigijimą, bet ir paslaugų suteikimą. Tokios sutartinės nuostatos iš esmės suteikia LG galimybę visiškai nepagrįstai praturtēti paslaugų teikėjų sąskaita bei nėra suderinamos su perkančių organizacijų, tame tarpe ir LG, pareiga laikytis proporcingumo principo (VPĮ 3 str. 1 d.), o taip pat ir su nuostolių esme bei prasme (CK 6.249 str.).

Asociacijos įsitikinimu, netinkamos ir ne laiku suteiktos projektavimo, statinio projekto vykdymo priežiūros bei statybos techninės priežiūros paslaugos dažniausiai nebūna lemianti aplinkybę dėl finansavimo praradimo. Itin daug įtakos finansavimo gavimui ir (ar) praradimui turi paties užsakovo, šiuo atveju LG, veiksmai, tokie kaip laiku paskelbtos viešojo pirkimo procedūros ir jų tinkamas vykdymas, atitinkantis teisės aktų reikalavimus, konstruktyvus bei efektyvus bendradarbiavimas su pirkimo sutartis vykdančiais paslaugų teikėjais, finansavimą administruojančiomis institucijomis ir kitais asmenimis. Finansavimo praradimą neretai lemia ir užsakovų paraiškų finansavimui gauti netinkamas ir (arba) neišsamus parengimas, savalaikis nepasinaudojimas teisėmis pratęsti finansavimo terminus ar kitomis finansavimo sutartyse numatytomis priemonėmis. Dėl šios priežasties projektavimo sutarčių sąlygų 21.3 p., projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių sąlygų 10.7 p. ir statybos techninės priežiūros sutarties sąlygų 21.3 p. finansavimo netekimo siejimas išimtinai tik su paslaugų teikėju netinkamu ir ne laiku suteiktomis paslaugomis (t. y. finansavimo praradimo rizikos perkėlimas išimtinai paslaugų teikėjams), neabejotinai nėra suderinamas su nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo bei kitais pamatiniais viešųjų pirkimų principais (VPĮ 3 str. 1 d.). Net ir vieno prarasto finansavimo atlyginimas daugelį rinkos dalyvių galėtų privedti prie bankroto.

Asociacijos įsitikinimu, proporcingumo ir šalių interesų pusiausvyros aspektu paslaugų teikėjų atsakomybė už prarastą finansavimą turėtų būti įrodinėjama bendromis CK nuostatos dėl civilinės

atsakomybės (CK 6.246 – 6.251 str.). Tik tokiu atveju būtų nustatytas objektyvus priežastis ryšis tarp paslaugų teikėjo veiksmų ir prarasto finansavimo, paslaugų teikėjo kaltė, užsakovo veiksmų reikšmė prarastam finansavimui, realus nuostolių dydis ir kitos svarbios aplinkybės.

2. DĖL SUTARTIES KAINOS KEITIMO GALIMYBIŲ BEI ATSISKAITYMO TERMINŪ

LG Pirkimuose I-III atsiskaitymui už suteiktas projektavimo, statinio projekto vykdymo priežiūros bei statybos techninės priežiūros paslaugas reikalauja paslaugų teikėjus pateikti fiksotas kainas, kurios sutarčių vykdymo metu gali būti *koreguojamos išimtinai tik dėl pasikeitusio pridėtinės vertės mokesčio (PVM) dydžio*⁴. Be to, LG atsiskaitymą su paslaugų teikėjais už jų suteiktas paslaugas įtvirtino *net po 60 dienų termino* nuo atitinkamos paslaugų teikėjo sąskaitos faktūros išrašymo dienos *bei tik po to*, kai atitinkama sąskaita LG yra priimama ir užregistruojama⁵.

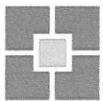
Mūsų vertinimu, pastarosios sutarčių sąlygos yra nepagrįstos, nustatytos tik išimtinai LG interesų užtikrinimui, o tuo tarpu kitos sutarties šalies – paslaugų teikėjo – interesai yra absolūciai ignoruojami. Be to, tokios projektavimo, statinio projekto vykdymo priežiūros ir statybos techninės priežiūros sąlygos nėra suderinamos su aktualiais teisės aktais ir neužtikrina viešųjų pirkimų principų bei tikslu racionaliai naudoti pirkimams skirtas biudžeto lėšas (VPĮ 3 str.).

Pirkimais I-III siekiama įsigyti didelės apimties projektavimo, projekto vykdymo priežiūros ir statybos techninės priežiūros paslaugas. Tyrinėjimų, poveikio aplinkai įvertinimo ar kitų paslaugų suteikimo metu įprastai paaiškėja didesnės teiktinų paslaugų apimtys, nei numatytosios LG techninėse užduotyse ar kituose dokumentuose. Tuo tarpu aptariamose LG sutartyse nėra numatyta jokių galimybų keisti sutarties fiksuočių kainą jos vykdymo metu, išskyrus dėl pasikeitusio PVM mokesčio. Svarbu pastebeti, kad projektavimo sutarčių sąlygų 3.4 p. numato, kad projektuotojai turi prisuumti visą riziką net jei LG pateiktos techninės užduotys būtų su klaidomis ar nepilno aprašymo. Tuo tarpu statybos techninės priežiūros sutarties formos 2.1 p. „<...> Tiekielas patvirtina, kad yra įvertinės ir prisuma visą riziką dėl galimo Rangos darbų uždelsimo, jei darbai tėstusi ilgiau nei numatyta Rangos darbų sutartyje, taip pat dėl papildomų paslaugų suteikimo jei Rangovas vykdys papildomus Rangos darbus), ir įsipareigoja be papildomo užmokesčio teikti paslaugas šioje sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis iki faktinio Rangos darbų baigimo“., paslaugų teikėjai įpareigojami prisuumti visą riziką dėl galimo rangovo darbų atlikimo uždelsimo Visa sutarties vykdymo rizika iš esmės yra nepagrįstai perkeliama išimtinai atitinkamam paslaugų teikėjui.

Abejones kelia ir projektavimo paslaugų fiksujos kainos principu pasirinkimo galimumas. Atsiskaitymai fiksujos kainos principu perkančiųjų organizacijų gali būti nustatyti iš esmės tik tokiu atveju, jeigu i) perkančioji organizacija gali pirkimo dokumentuose nurodyti pakankamai tikslų reikalinių prekių, paslaugų ar darbų kickę ir ii) *pateikdamas pasiūlymą tiekielas turi realias galimybes numatyti ir įvertinti sutarties vykdymo išlaidas bei gali prisuumti riziką dėl šių išlaidų dydžio* (Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainodaros taisyklės nustatymo metodikos, patvirtintos Viešųjų pirkimų tarnybos direktorius 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 1S-21, 9 p.). Kaip aptarta auksčiau, LG siekia įpareigoti projektuotojus atlyginti papildomus statybos darbus, kurie nebuvu projektuotojų numatyti techniniuose projektuose, o taip pat atlyginti LG praprastą finansavimą. Tokio pobūdžio įsipareigojimai nesuteikia paslaugų teikėjams realių galimybų numatyti ir įvertinti sutarties vykdymo išlaidas, bet projektuotojams vis tiek tenka Pirkimuose I-II teikti fiksujos kainas be galimybų jas pakeisti sutarčių vykdymo metu.

⁴ Projektavimo sutarčių formos 3.2 p., projektavimo sutarčių sąlygų 6.1-6.4 p., projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių formos 3.2 p., projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių sąlygų 5.1-5.4 p., statybos techninės priežiūros sutarties formos 3.1 p., statybos techninės priežiūros sutarties sąlygų 6 skyrius ir kt.

⁵ Projektavimo sutarčių sąlygų 9.2 p., projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių sąlygų 8.3 p., statybos techninės priežiūros sutarties sąlygų 10.2 p.

Be visa ko, pagal Mokėjimų, atliekamų pagal komercines sutartis, vélavimo prevencijos įstatymą komercinėse sutartyse, kai prekių pirkėjas, paslaugų gavėjas ar darbų užsakovas yra viešasis subjektas, numatyti mokėjimai už perduotas prekes, suteiktas paslaugas ir atlirkus darbus *turi būti atliki ne véliau kaip 30 kalendorinių dienų nuo dienos, kai prekių pirkėjas, paslaugų gavėjas ar darbų užsakovas gauna saskaitą faktūrą* arba lygiavertį dokumentą (įstatymo 5 str. 1 d. 1 p.). Be to, komercinėse sutartyse tarp ūkio subjekto ir viešujų subjektų *draudžiama nustatyti datą, laiką ar įvykį, kada saskaita faktūra arba lygiavertis dokumentas laikomi gautais. Tokia komercinės sutarties sąlyga laikoma negaliojančia* (įstatymo 5 str. 2 d.). Mokėjimo laikotarpis gali būti ilgesnis tik esant objektyviai pagrįstoms priežastims, tačiau bet kuriuo atveju mokėjimo laikotarpis *negali viršyti 60 kalendorinių dienų nuo prekių gavimo, paslaugų suteikimo ar darbų atlikimo dienos* (įstatymo 5 str. 3-4 d.).

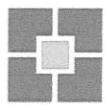
Akivaizdu, kad projektavimo sutarčių sąlygų 9.2 p., projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių sąlygų 8.3 p. ir statybos techninės priežiūros sutarties sąlygų 10.2 p „*<...>Mokėjimai už tinkamai suteiktas Paslaugas bus atliekami per 60 (šešiasdešimt) dienų nuo tos dienos, kai Užsakovas priims ir užregistruos tiksliai bei teisingai parengtą PVM saskaitą faktūrą, kurioje turi būti nurodytas Paslaugų priemimo perdavimo akto numeris ir data, Sutarties ir projekto numeriai ir pavadinimai*“, bei susiję punktai, įtvirtinantys atsiskaitymo su paslaugų teikėjais sąlygas bei terminus, yra nesuderinami su Mokėjimų, atliekamų pagal komercines sutartis, vélavimo prevencijos įstatymu. Mūsų įsitikinimu, nèra objektyvių priežasčių, kurios pagrįstų LG poreikį nustatyti ilgesnį nei 30 dienų atsiskaitymo su paslaugų teikėjais terminą (mūsų žiniomis, LG 60 dienų atsiskaitymo terminą taiko iš esmès visuose savo organizuojamose pirkimuose). Ir bet kuriuo atveju, LG nustatytasis 60 dienų terminas skaičiuojamas nuo atitinkamos paslaugų teikėjo saskaitos faktūros išrašymo dienos bei tik po to, kai atitinkama saskaita LG yra priimama ir užregistruojama. Tačiau tai nèra suderinama su aptarto įstatymo reikalavimais, taikomas ir LG, t. y.: i) draudžiama nustatyti datą, laiką ar įvykį, kada saskaita faktūra arba lygiavertis dokumentas laikomi gautais ir ii) bet kuriuo atveju mokėjimo laikotarpis negali viršyti 60 kalendorinių dienų *nuo prekių gavimo, paslaugų suteikimo ar darbų atlikimo dienos*.

Tokių nuostatų įtvirtinimas leidžia pagrįstai manyti, kad LG piktnaudžiauja turima diskrecijos teise nustatyti pirkimo sąlygas, išskaitant pasirašytinų sutarčių nuostatas (VPĮ 24 str. 2 d. 9 p.). Nuoseklioje teismų praktikoje akcentuojama, jog perkančiosioms organizacijoms suteikiama teisė įtvirtinti pasirašytinų pirkimo sutarčių sąlygas turėtų būti naudojama taip, kad tai nelemtų neribotos perkančiųjų organizacijų diskrecijos bei iš esmès vienašališkai įtvirtinamos sutarčių sąlygos turi būti motyvuotos ir objektyviai pagrįstos (pavyzdžiu, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-198/2013).

3. DĖL NETESYBŲ (BAUDŲ IR DELSPINIGIŲ)

Paskelbtose projektavimo, statinio projektavimo vykdymo priežiūros ir statybos techninės priežiūros sutarčių sąlygose yra įtvirtinama LG teisė, paslaugų teikėjams nevykdant savo sutartinių įsipareigojimų sutartais terminais, reikalauti net **0,1%** dydžio delspinigijų už kiekvieną uždelstą dieną nuo projektuotojų véluojamo atlirkti etapo ar etapo dalies kainos su PVM (projektavimo atveju), o projekto vykdymo priežiūros ir statybos techninės priežiūros atvejais šie delspinigiai skaičiuotini net nuo bendros sutarties kainos⁶. Negana to, LG papildomai įtvirtina ir itin dideles baudas dėl paslaugų teikėjų įsipareigojimų netinkamo vykdymo, t. y. net **600 EUR baudą už kiekvieną pažeidimo dieną** projektavimo ir (arba)

⁶ Projektavimo sutarčių sąlygų 10.5.1 p., projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių formos 5.2.1 p., statybos techninės priežiūros sutarties sąlygų 14.4.2 p.

LIETUVOS PROJEKTAVIMO ĮMONIŲ ASOCIACIJA

A. Goštauto g. 8-312, LT-01108 Vilnius, Tel. +370 52 31 24 54, Mob. +370 620 12707,
El. p.: lipa@lacc.lt; www.lacc.lt

NARYS

statinio projekto vykdymo priežiūros atvejais, o statybos techninės priežiūros atveju net nuo 1 500 EUR iki 3 000 EUR vienkartines baudas už atitinkamus pažeidimus⁷.

Be visa to, aptariamose sutartyse įtvirtinama neribota LG teisė ne ginčo tvarka įskaityti iš pagal sutartis paslaugų teikėjams mokėtinę sumą ir iš pateiktų sutarties įvykdymo užtikrinimų visas netesybas (baudas, delspinigius) bei kitas sumas⁸.

Netesyboms (baudoms, delspinigiams) yra būdinga asmens patiriamų nuostolių atlyginimo funkcija (CK 6.73 str. 1 d.). Tačiau, mūsų vertinimu, LG įtvirtinamos netesybos neproporcings galimiems nuostoliams, jų dydis prieštarauja protingumo, sąžiningumo principams, sąžiningai verslo praktikai ir suteikia LG galimybę nepagrįstai praturtėti bei pažeidžia paslaugų teikėjų interesus (CK 1.5 str.). To nepaneigia ir LG sutartyse įtvirtinta maksimali netesybų riba – 20% bendros sutarties kainos. Sutarties kaina kaip tokia neturėtų būti vienintelis ir (arba) lemiamas veiksny sprendžiant dėl netesybų dydžio pagristumo (netesybos turi būti susietos su konkretiu projektu, šalių sutartinių santykų pobūdžiu, kreditoriaus galimų nuostolių dydžiu, šalių interesų pusiausvyra ir kitomis aplinkybėmis (pavyzdžiu, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. spalio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-304/2007).

Spręsdamas dėl protingo delspinigių dydžio, kai abi sandorio šalys yra verslo subjektai (taip yra nagrinėjamu atveju), kasacinis teismas keliose nutartyse yra nurodęs jog: „<...>teismo vertinimui dėl sutartinių netesybų atitikties protingumo kriterijui piniginių prievo liui atveju gali būti reikšminga tai, kad pagal Mokėjimų, atliekamų pagal komercinius sandorius, vėlavimo prevencijos įstatymo 2 straipsnį už pavéluotą atsiskaitymą taikomų palūkanų dydis apskaičiuojamas VILIBOR (vidutinės tarpbankinės palūkanų normos, kuriomis bankai pageidauja (pasiruošę) paskolinti lėšų litais kitiems bankams) palūkanų normą padidinant 7 procentiniais punktais“ (pavyzdžiu, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-409/2010). Kadangi pastaroji palūkanų norma (nuo 2015 m. sausio 1 d. taikomas EURIBOR) neviršija 8 proc. per metus, arba 0,02% per dieną, akivaizdu, jog 0,1% per dieną arba atitinkamai 36% per metus, delspinigiai laikytini visiškai nepagrūsti bei privalo būti mažinami iki protingo dydžio.

Tuo tarpu sutartyse įtvirtintą LG teisę atliki vienašališkai paskaičiuotų netesybų įskaitymus paslaugų teikėjams mokėtinę sumą už suteiktas paslaugas atžvilgiu laikome kaip šalių lygybės bei jų interesų pusiausvyros principus pažeidžiančias sąlygas, taip pat prieštaraujančias protingumo, sąžiningumo ir teisingumo kriterijams (CK 6.186 str. 3 d., 6.228 str. 1 d.). Be to, praktikoje itin dažnai kyla ginčai dėl užsakovų paskaičiuojamų netesybų pagrystumo ir jų dydis yra ginčijamas teisme, o tuo tarpu remiantis CK 6.134 str. 1 d. 1 p. draudžiama įskaityti ginčijamus reikalavimus.

Atsižvelgiant į Pirkimo IV pateiktas konkurso sąlygas įžvelgiamas ir piktnaudžiavimas paslaugų suteikimo terminų pateikime, kai nurodomas paslaugų suteikimo terminas 60 kalendorinių dienų yra trumpesnis nei užtrunka ne nuo tiekėjo priklausančios procedūros. Pirkimo IV projektavimo užduotyje nurodoma, kad prieš pradedant projektavimo darbus pateikti ir su užsakovu suderinti techninius – ekonominius skaičiavimus dėl efektyvaus šildymo sistemos parinkimo. Pateikti svarstymui visus galimus variantus. Skaičiavimų ir rodiklių parengimas ir svarstymas užtrunka apie 30-45 kalendorines dienas, sąlygose nurodyti kiti projektavimo darbai papildomai iki 200 kalendorinių dienų (topografiniai tyrinėjimai (21 k.d.); inžineriniai geologiniai ir konstrukciniai tyrinėjimai (14 k.d.); sprendinių derinimas su užsakovu (14 k.d.); projekto bendroji ekspertizė, atsakymai į ekspertų klausimus (21 k.d.); SLD procedūros ir SLD išėmimas (40d.d. plius 3d.d. pagal teisės aktus), (pagal patirtį 60 k.d.); techninio projekto parengimas (60

⁷ Projektavimo sutarčių sąlygų 10.5.2 p., projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių formos 5.2.2 p., statybos techninės priežiūros sutarties sąlygų 14.4.1 p.

⁸ Projektavimo sutarčių sąlygų 10.5.4 p., projektavimo vykdymo priežiūros sutarčių sąlygų 10.4 p., statybos techninės priežiūros sutarties sąlygų 14.4.4 p.

LIETUVOS PROJEKTAVIMO ĮMONIŲ ASOCIACIJA

A. Goštauto g. 8-312, LT-01108 Vilnius, Tel. +370 52 31 24 54, Mob. +370 620 12707,
El. p.: lipa@lacc.lt; www.lacc.lt

NARYS

k.d.);). Vadovaujantis teisės aktų numatytomis procedūromis ir jų terminais, tampa visiškai aišku, kad Pirkimo IV sąlygose nurodytos projektavimo paslaugos teikimas užtruks 180-240 kalendorinių dienų (dalis procesų vyks lygiagrečiai), tačiau 60 kalendorinių dienų yra neįgyvendinamas ir verslo riziką keliantis terminas.

LG yra ūkio subjektas, rinkoje užimantis ypatingą, dominuojančią padėtį, kadangi šio subjekto teikiamoms paslaugoms alternatyvą rinkoje iš esmės nėra. Atsižvelgiant į tokią LG padėtį, akivaizdu, kad jis, kaip dominuojantis ūkio subjektas, turėtų teikti paslaugas, tame tarpe ir vykdysti viešuosius pirkimus, rinkos sąlygomis, t. y. nenustatant nepagrįstų kliūčių tiekėjams ir neperkeliant jiems tokios rizikos, kuri yra neatitinkanti įprastos verslo praktikos.

LG, galimai pasinaudodamas savo dominuojančia padėtimi ir nustatydamas nepagrįstus ribojimus viešujų pirkimų procedūrose, neišvengiamai daro poveikį visos rinkos tendencijoms. To pasekoje, be kita ko, gali būti pradedama formuoti ydinga praktika dėl nepagrįstos atsakomybės paslaugų teikėjams dalyvaujantiems viešujų pirkimų procedūrose, perkėlimo. Atitinkamai, mūsų įsitikinimu, dominuojantis ūkio subjektas, iš esmės turėdamas visas galimybes rinkoje diktuoti sąlygas, turėtų elgtis atsakingai ir įvertinti tokią sąlygą poveikį verslui bei siekti privačių ir viešujų interesų derinimo.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašome Jūsų imtis priemonių, kad LG vykdomuose Pirkimuose (projekto „Ruožo Kaišiadorys-Radviliškis“ elektroenergetikos“ projektavimo ir statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų viešasis pirkimas; projekto „Šiauliai-Radviliškis atkarpos modernizacija ir elektroenergetikos, I etapas“ projektavimo ir statinio projekto vykdymo priežiūros viešasis pirkimas; projekto „IXB koridoriaus Vilniaus aplinkkelio Pušynas-Paneriai antrojo kelio statyba“ rangos darbų techninės priežiūros viešasis pirkimas) būtų iš esmės pakoreguotos pirkimo sutarčių sąlygos, atsižvelgiant į potencialų paslaugų teikėjų pastabas ir užtikrinant atitinkamą įsipareigojimų balansą, racionalumą, pagrįstumą bei teisėtumą.

Pagarbiai

Lietuvos projektavimo įmonių asociacijos vardu,

Vykdomoji direktorė

Gintarė Zorskaitė